

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Kontrol med Korn og Foderstoffer i Københavns Frihavn i Aaret 1907.

Af Inspektør *James Høyer*.

Idet Kontrollen herved fremlægger den aarlige Beretning, skal den til Virksomheden i 1907 knytte følgende Bemærkninger:

Aaret 1907, som paa saa mange Omraader har gjort sig bemærket i Modsætning til foregaaende Aar, har ogsaa givet Kontrollen sit Særpræg derved, at det samlede kontrollerede Kvantum Korn og Foderstoffer viser en Tilbagegang af ca. 606,000 Centner, eller ca. 20 %, imod 1906. Denne Tilbagegang er imidlertid af rent nominel Natur; Importen af Mais og Kraftfoder har været meget mindre end i Fjor, men ganske særlig har Forbruget af disse Foderstoffer været betydelig ringere, navnlig sidste Halvdel af 1907, hvilket ganske naturlig maatte paavirke Kontrollens Virksomhed. Erfaringen viser netop, at de Svingninger, som ytre sig i Forbruget af Foderstoffer, falde temmelig godt sammen med Kontrollens Svingninger. Der er saaledes ingen Tvivl om, at et forøget Forbrug og den deraf følgende større Import ret hurtigt vil sætte fornyet Fart i Kontrollens Virksomhed i 1908.

Mais gav atter i 1907 stærk Anledning til Misfornøjelse med Kvaliteten, som ret ofte ankom mere eller mindre ude af Condition. Importørerne vare meget uheldig stillede, idet disse med deres bedste Vilje ikke kunde levere tilfredsstillende Varer; Vanskelighederne vare derfor til Stede i rigt Maal baade for Sælgerne og Konsumenterne. I Sommerens Løb begyndte man saa at importere

tørret Mais, saavel »Kiln-dried« som »Hess-dried«. Førstnævnte behandles paa almindelig Tørre-ovn; ved »Hess-dried« forstaaes, at Maisen behandles paa et Apparat, opkaldt efter Opfinderen. Ved begge Fremgangsmaader er Formaalet gennem en delvis Tørring at befri Maiskærnerne for en Del af Fugtigheden og derved gøre dem bedre egnede til Forsendelse og Lagring. Maisen ankom nu ogsaa baade kold og tør, men Kontrollen kom dog snart paa det Rene med, at denne Forbedring kun i en vis Grad kunde kaldes Forbedring. Der kunde nemlig paavises ikke faa Kærner med Mug, hvilket tydelig viste, at Tørringsprocessen først var iværksat, efter at Maisen allerede havde taget Skade. Med andre Ord: Tørringen var sket for at standse yderligere Tilbagegang i Kvaliteten, hvilket ogsaa lykkedes, for saa vidt som baade Forsendelse og Lagring nu kunde ske uden Risiko; men helt dække over gamle Skader formaaede Tørringen dog ikke, og Kontrollen saa sig stadig nødsaget til at refusere en Del af denne Mais og i mange Tilfælde nægte at give rent Certifikat. Der blev importeret en Del Mais fra Donau-Landene, som var god, samt nogle mindre Parter fra La Plata. Man foretrækker imidlertid stadig n o r d a m e r i k a n s k Mais. Det paastaas, at den smaa Mais er saa haard, jeg kan maaske benytte Udtrykket »glasset«, at den efter at være knust skærer Munden paa Dyrene, som derfor vrage Smaa-Maisen. Hvorledes den ny Høst af Mais bliver, har man endnu ingen bestemt Mening om. Fra enkelte Egne i Amerika foreligge rygtevis foruro-ligende Efterretninger om fugtig Høst, og bekræfter dette sig, maa man belave sig paa ny Vanskeligheder; man kan dog ikke altid fæste Lid til den Slags foreløbige Rygter, som ofte løbe stærkere end Sandheden.

For at søge at skabe større Sikkerhed med Hensyn til de amerikanske Mais-Afladninger til Europa, eller i al Fald opnaa mere Garanti for, at de amerikanske Mais-Certifikater i Virkeligheden yde den Sikkerhed for Kvaliteten, som deres Bestemmelse er, men

som desværre til stor Skade for hele Maisforretningen synes at blive mere og mere illusorisk, blev der i Fjor dannet et internationalt Udvalg for at underhandle nærmere derom med Amerikanerne. Der har senere været afholdt Møde i London, og der arbejdes fremdeles videre i denne Sag, som man maa haabe, det maa lykkes at føre til en heldig Afslutning.

B o m u l d s f r ø k a g e r. Der er snart intet nyt mere at berette om de stadig tilbagevendende Klager over disse Kagers Kvalitet. Det synes at skulle blive Reglen, at de komme frem med mange Skaller, mørk Farve, Haardhed og inficerede af Bomuldsflugt, ofte i ret betydelig Grad. Der har saaledes ogsaa i 1907 været rig Anledning for Kontrollen til at kassere eller nægte at give Certifikat paa de leverede Kager. Selv om det nu kun i de færreste Tilfælde er lykkedes Kontrollen at skaffe bedre Kager af den simple Grund, at det ikke har været Importørerne muligt at fremskaffe en bedre Vare, saa har dog Kontrollens Mellekomst i mange Tilfælde bragt Køberne en Godtgørelse, hvilket dog altid er et Resultat. De nu ankomne ny Kager vise i nogen Grad en lidt bedre Kvalitet end i Fjor. Om dette er ensbetydende med, at Kagerne i Aar overhovedet blive bedre, er vel nærmest meget usikkert. Man gør sikkert bedst i ikke at bygge for trygt derpaa, thi meget tyder paa, at Bomuldsfrøkager ikke mere i det Hele taget ville vise sig i den smukke, lyse og porøse Kvalitet, som yndes saa stærkt, men i de senere Aar forgæves har været efterspurgt. Aarsagen dertil maa søges i, at man nu dyrker en mere haardfør Bomuldsart, som er mere vanskelig og kostbar at afkapsle. Dertil kommer, at Oliemøllernes Maskiner mere og mere forbedres, hvorved de blive i Stand til i højere Grad end før at presse Olien af Frøet. Resultatet bliver ganske naturligt, at de producerede Kager faa en mindre Fedtprocent og en højere Procent Træstof. Landmændene gøre sikkert rigtigst i at forsone sig med den Tanke, at de ny Kager neppe blive stort bedre end sidste Aars Levering. En

Undtagelse danne dog de saakaldte Texas-Kager, som aflades fra Galveston; de ere ganske vist noget haarde, men dog gennemgaaende lysere end New Orleans-Kagerne og nogenlunde fri for Skaller og Bomuldsfnug. Ogsaa denne Kage var dog tidligere langt smukkere end sidste Aars Produktion.

Kontrollen har tidligere ved flere Lejligheder, ogsaa i den aarlige Beretning, slaaet lidt til Lyd for en stærkere Benyttelse af B o m u l s f r ø m e l end hidtil. Det maatte formentlig kunne anvendes med Fordel herhjemme ligesom i England, Tyskland og vistnok flere andre Lande. Det er absolut lettere at fodre med, da al Knusning jo bortfalder. Sækkene, som ere smaa og hændige, fremkomme næsten altid i god Stand, hvorved Svindet eller Spildet ved Transporten i betydelig Grad forringes. Dette er dog ogsaa en Fordel for Konsumenterne. Som bekendt er Emballagen om Bomuldsfrøkagerne saa godt som altid mere eller mindre defekt. Naar Landmændene nære Frygt for Forfalskning af Kagemel, da kan hertil kun siges, at der selvfølgelig findes paalidelige Sælgere, hvorved enhver Forfalskning udelukkes. Ville Køberne betale den naturligtvis noget højere Pris, som en virkelig god Vare er værd og maa betinge, er der neppe Tvivl om, at Landmændene i det lange Løb skulde se sin Fordel derved.

Nogle enkelte Klager fremkom til Kontrollen om, at man i n d e i Sækkene med Bomuldsfrøkager havde fundet beskadigede Kager. Kontrollen har ved tidligere Lejlighed havt Anledning til at beskæftige sig med saadanne Klager og skal derfor kun udtale, at en i n d g a a e n d e Undersøgelse af e m b a l l e r e d e Varer kun er mulig, naar Indholdet styrtes ud af Emballagen. Dette lader sig af rent praktiske Grunde ikke praktisere; dels vilde Prisen paa Varen i betydelig Grad forhøjes gennem de paaløbne Arbejdspenge og ved det Svind, som en saadan Manipulation vilde foraarsage, og dels vilde denne i meget høj Grad forsinke Arbejdet ved Udleveringen. Fra lossende Dampere vilde det aldeles ikke blive tilladt af Hensyn til Lossedagene,

Tabel I. Oversigt over kontrollerede Var

1907	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Sortehavs Byg	Bomuldsfrø-kager	Fremmede Hvedeklid	Solsikke-kager	Fremmede Rapskager	Russiske Hampefrø.
Januar.....	12463	»	405	343	9218	3735	825	563	98
Februar.....	9434	372	417	218	14650	3905	483	47	40
Marts.....	10716	10	12	32	11234	1860	546	53	29
April.....	11161	440	»	60	18193	4018	1722	37	79
Maj.....	12963	200	»	11	1655	2042	746	132	13
Juni.....	5162	»	90	»	8156	1487	193	»	»
Juli.....	11286	1000	120	192	2108	1585	365	20	»
August.....	12077	»	161	205	1729	1750	1903	82	10
September.....	6047	431	140	»	5813	678	568	12	58
Oktober.....	3754	244	60	»	3586	824	293	124	2
November.....	3644	2463	270	12	3024	1901	398	19	124
December.....	4538	120	120	»	10294	1091	504	46	192
Ialt...	103245	5280	1795	1073	89660	24876	8546	1135	645

Ialt 243,205,851 Pund

Tabel II. Oversigt over kontrollerede Varer i Aare

Aar	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Fremmed Byg	Hvedemel, Rugmel, Byggryn	Havre	Bomuldsfrø-kager	Bomuldsfrø-mel	Diverse Fodermel og -Kager	Majs-Glutenmel, Majs-Kager
1896.....	2982	»	»	»	»	»	230	»	»	»
1897.....	76410	»	»	4	»	»	495	»	»	»
1898.....	37060	138	210	1368	»	»	6692	»	»	»
1899.....	91302	»	24	516	140	»	13783	275	»	»
1900.....	74628	35	1611	99	»	100	5419	1048	»	»
1901.....	50323	3225	2594	5586	»	11	46228	653	23	»
1902.....	201308	5236	15283	7695	»	»	56703	3916	96	240
1903.....	101622	2085	13279	18822	1210	»	54061	4203	115	546
1904.....	63348	2500	5671	37984	663	37	39498	3262	210	385
1905.....	128456	357	8016	29117	660	458	95960	3638	2290	93
1906.....	153532	1206	3829	12314	10	666	99338	1469	388	»
1907.....	103245	5280	1795	1073	847	217	89660	1552	379	»
Ialt...	1084216	20062	52312	114578	3530	1489	508067	20016	0 351	1264

Ialt 2082,774,272 Pund

i Aaret 1907 (anført i Tusinde Pund).

Engelske Palmekager	Franske Jordnød- kager	Fremmede Valmuefrø- kager	Fremmed Risaffald	Bomuldsfrø- mel	Diverse Fodermel og -kager	Fremmed Havre	Thomas- Fosfatmel	Superfosfat	Hvedemel, Rugmel, Byggryn	Svinemel	Hvedestrø- mel
»	25	21	»	545	5	»	»	»	20	»	»
14	62	»	4	398	20	20	90	»	20	»	»
13	58	»	10	69	»	4	110	»	»	»	»
»	20	»	4	»	4	10	»	»	40	»	»
68	41	»	2	7	»	12	»	120	10	»	»
18	»	»	83	»	»	10	»	»	173	20	»
10	756	»	200	»	»	37	»	»	285	20	»
10	253	»	205	»	7	84	»	1139	54	60	50
5	352	»	»	30	»	10	»	»	73	20	»
26	64	»	»	40	»	25	»	»	62	10	»
14	»	»	2	»	92	»	»	»	60	10	»
12	146	»	20	463	40	5	»	»	50	»	»
190	1777	21	530	1552	168	217	200	1259	847	140	50

2,432,058⁵¹/₁₀₀ Centner.

1896—1907, begge Aar inkl. (anført i Tusinde Pund).

Fremmede Rugklid	Fremmede Hvedeklid	Solsikke- kager	Fremmede Rapskager	Engelske Palmekager	Russiske Hampefrø- kager	Franske Jordnød- kager	Fremmede Maltspirer	Fremmed Risaffald	Fremmede Vikker og Ærter	Rapsfrø	Hørfrø	Thomas- fosfat og Superfosfat
»	»	90	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	62	67	12	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1257	269	213	61	»	»	»	»	»	»	»	»
»	2784	649	1354	105	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3498	4672	1428	112	»	»	»	»	10	»	»	»
»	3426	11939	1427	185	692	»	»	»	»	»	»	»
80	36463	14943	2349	247	971	5491	11	35	»	396	2117	»
20	14658	16049	1677	171	96	584	10	8	»	»	100	»
»	16532	14547	4205	127	640	1780	»	43	»	»	11	»
»	19816	9375	3849	178	678	922	»	26	»	»	»	»
»	15847	9055	1909	133	723	2307	»	121	5	»	»	100
»	24876	8546	1135	190	645	1777	»	530	»	»	»	1459
100	139219	90201	19558	1509	4445	12861	21	763	15	396	2228	1559

20,827,742⁷²/₁₀₀ Centner.

som altid ere knappe nok og ikke taale Forsinkelser af nogen Art. Kontrollen udfører Undersøgelsen saa godt og samvittighedsfuldt, som Forholdene overhovedet tillade det; men noget Ansvar for mulig Skade inde i Sækkene, som dog heldigvis endnu ikke er forekommen i større Omfang, kan Kontrollen ikke paatage sig.

Kontrollen skal ganske kort omtale en anden Foderkage, som i Sommer paa en mindre heldig Maade henedede Opmærksomheden paa sig, nemlig *Jordnødkagen*. Der anvendes jo til Tider en Del af disse Kager, men man er ganske naturlig bleven noget ængstelig som Følge af et Tilfælde, hvor Kvæget blev sygt efter Fodringen dermed. Da Kagen tilsyneladende var en god, sund Handelsvare, idet en ydre Undersøgelse aldeles ikke tillod nogen Formodning om det modsatte, har Kontrollen ønsket herigennem at præcisere sin Stilling til denne Kage. Kontrollen kan og skal kun bedømme et Foderstof eller en Kornarts Tilstand ved Hjælp af Synet, Lugten og, om fornødent, Smagen. Kan Kontrollen ikke gennem disse Hjælpemidler konstatere Tilstedeværelsen af fremmede Indblandinger, af Surhed, Harskhed, Brankethed, Mug, Skimmelsvamp eller anden Usundhed, maa Kontrollen erklære paagældende Vare for »god og sund«. En intimere Bedømmelse kan kun foretages gennem *Analys*e, kemisk og mikroskopisk. Kontrollen kan saaledes møde det Tilfælde at maatte give rent Certifikat paa en Vare, et Foderstof, som maaske senere ved Fodring ude i Landet giver mindre gode Resultater, ja mulig Tilfælde, som det i Sommer passerede. Nægte at give rent Certifikat paa en Vare, som i almindelig Forstand maa anses for god, sund Handelsvare, og som enhver Fagmand ved den ydre Bedømmelse nødvendigvis maa anse for fuldt ud kvalificeret til rent Sundhedspas, kan Kontrollen følgelig ikke lige saa lidt, som Kontrollen overhovedet kan indlade sig paa at tage noget »Forbehold« i Certifikaterne. Et saadant Certifikat vilde være uden Værdi for Køberne og ganske sikkert i al Almindelighed skabe Vanskeligheder. Man

vil sikkert i alle interesserede Kredse være enige om, at Kontrollens Standpunkt er korrekt, ligesom det ogsaa vil staa klart, hvor Kontrollens Arbejde ender og Laboratoriets begynder.

Angaaende Kvaliteten af de øvrige kontrollerede Varer, da har denne i det Hele taget været god og kun givet Anledning til ganske faa Disputer.

Der blev i Aarets Løb udfærdiget 8570 Certifikater, eller 28 Stkr. pr. Dag, imod 10,489 forrige Aar. De enkelte Forretninger udgør et Antal af 11,613, eller 39 pr. Dag, imod 13,503 i 1906. Differencen er jo ganske betydelig i Disfavør af 1907, men skyldes, som foran nævnt, det langt ringere Forbrug og den mindre Import saavel af Mais som af Byg fra Rusland og Foderkager i 1907 imod 1906.

Der blev ialt dels kontrolleret, dels udtaget Prøver af:

Majs	103,244,979	Pund
Hvede	5,280,286	—
Rug	1,795,310	—
Byg	1,073,235	—
Bomuldsfrøkager	89,659,762	—
Bomuldsfrøkagemel	1,551,318	—
Solsikkekager	8,545,929	—
Rapskager, fremmede	1,134,510	—
Hampefrøkager	645,394	—
Valmuefrøkager	20,661	—
Palmekager	189,613	—
Jordnødkager	1,777,074	—
Kokuskager	5,156	—
Hvedekliid, fremmede	24,875,847	—
Risaffald, fremmed	530,630	—
Svinemel og andet Fodermel ..	353,098	—
Havre, fremmed og dansk	217,400	—
Hvedemel, amerikansk	682,068	—
Rugsigtemel, tysk	80,000	—
Byggryn, fremmede	84,581	—
Thomasfosfatmel o. l. Gødning.	1,459,000	—

Ialt... 243,205,851 Pund

eller: 2,432,058 ⁵¹/₁₀₀ Centner.

Angaaende dette Kvantums Fordeling paa de enkelte Maaneder henvises til Tabel I.

Siden Kontrollen begyndte sin effektive Virksomhed med Aaret 1896 og til Udgangen af 1907, er der passeret Kontrollen 2,082,774,272 P u n d diverse Korn og Foderstoffer, eller 1,041,387 T o n s à 2000 P d., hvorom henvises til Tabel II. Der er saaledes i Gennemsnit pr. Aar kontrolleret circa 86,782 T o n s à 2000 P d.

Endnu skal kun bemærkes, at Forbruget af Hvedeklid, hovedsagelig engelske, har været ganske betydeligt i 1907, trods de høje Priser. Der passerede saaledes Kontrollen 248,758 Centner i 1907 imod 158,468 Centner i 1906, en Forskel af ca. 36 Procent.

Kontrollen skal slutte sin Beretning med, i Lighed med foregaaende Aar, at udtale, at Kontrollens Arbejde udføres saa omhyggeligt og samvittighedsfuldt som paa nogen Maade mulig, men den gør samtidig opmærksom paa, at materielt Ansvar for Uheld, som mulig maatte indsnige sig under det ofte ret vanskelige Arbejde, ikke kan paalægges Kontrollen.

Kapitelstakster for 1907.

(Efter Statistiske Meddelelser, IV R. 26. Bind, 1. Hefte.)

	Rug	Byg	Have	Hvede	Hvide	Graa	Boghvede	Bog-	Smør	Flæsk	Honning
	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Pd.	pr. Pot
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.
Sjællands Stift (Bornholm undt.)	13 02	11 47	7 95	14 55	13 95	13 35	pr. Pd. 0 95
Møen
Bornholm	12 65	11 35	7 50
Fyns Stift	13 28	11 75	7 92
Lolland-Falsters Stift:											
forrige Halsted Amt	13 43	12 07	8 03	15 21	13 76	13 05
forrige Maribo Klosters og Aalholm Amt	13 51	12 07	8 11	15 20	14 34	13 66
forrige Nykøbing Amt	13 47	12 04	7 97	15 31	14 06	13 37
Aalborg Stift:											
Vendsyssel og Han-Herrederne	13 22	11 23	7 72
Thy og Morsø	12 29	10 70	7 36
Viborg Stift	13 33	11 04	7 62
Aarhus Stift	13 13	11 52	7 71	26 15	pr. Pd.* 231 47
Ribe Stift:											
Ribe Amt	14 49	12 06	8 72	12 45	..	pr. Pd. 0 52	1 05	1 34
Vejle Amt	13 07	11 93	8 17	12 80	..	1 05	0 56	1 28
Ringkøbing Amt	13 89	11 48	8 38	13 08	..	1 04	0 52	1 31
I Gennemsnit for hele Landet	13 29	11 59	7 94	15 07	14 03	13 36	12 78	26 15	pr. Pd. 1 02	0 53	1 31
- - - 1906	10 51	10 30	7 29	11 44	12 93	12 22	10 44	20 85	1 02	0 56	1 07
- - - de sidste 10 Aar	10 62	9 68	7 25	11 93	12 45	11 76	10 33	21 71	0 98	0 51	1 02

*) 1 Td. Smør à 224 Pd.